

Geld op, leven voorbij, maar hij had wel geleefd

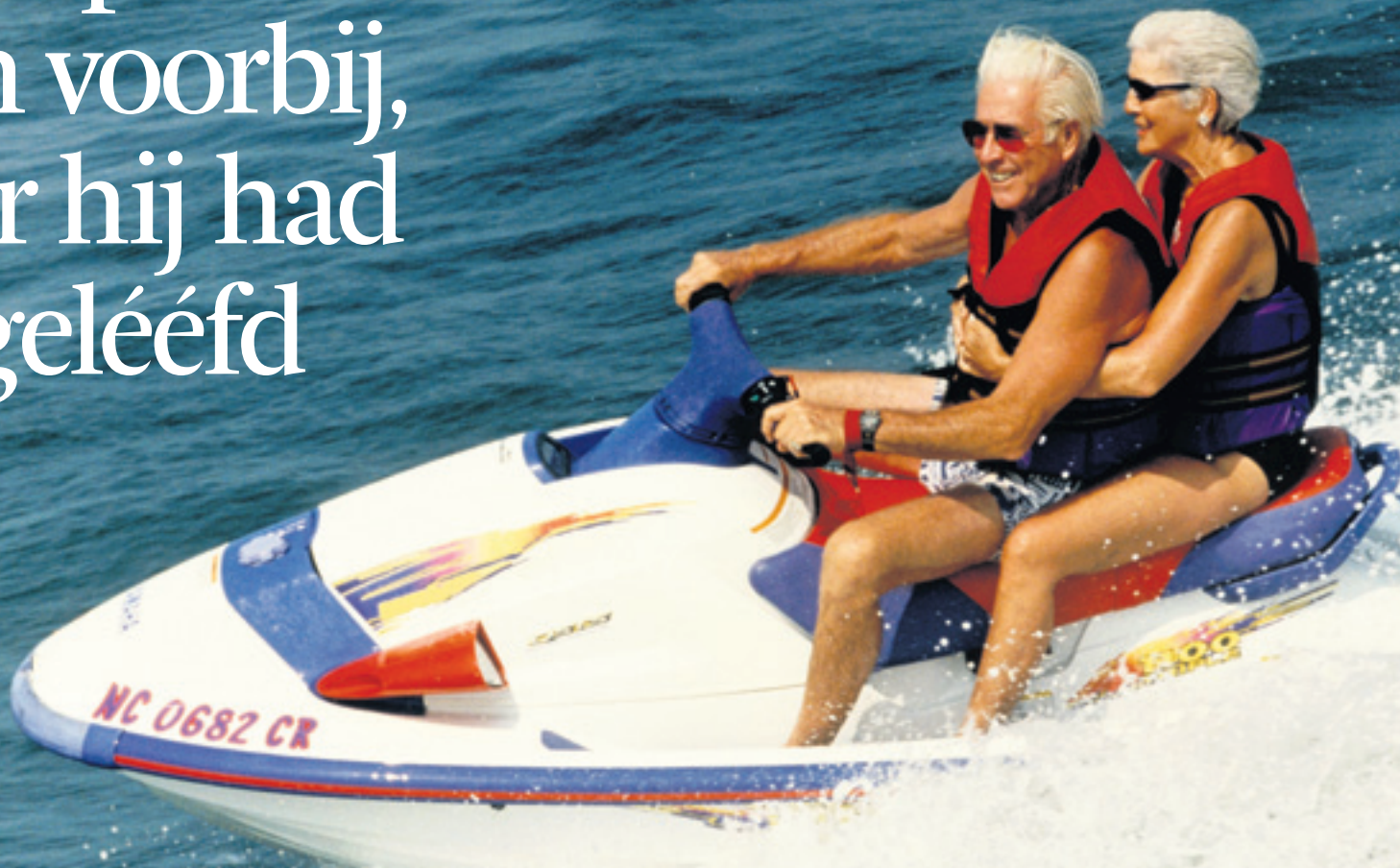
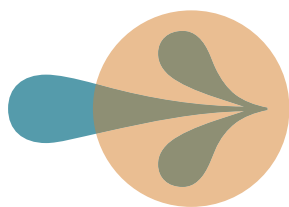

FOTO: HH

Vervolg van pagina 1

Thomas Wilson is de hoofdpersoon uit 'The Lotus Eater' (1935), een kort verhaal van de Britse schrijver William Somerset Maugham (1874-1965).

Daar kunnen rokers en drinkers wat van aftrekken en hoger opgeleiden iets bij optellen. Wie uit een sterk geslacht komt, leeft langer dan gemiddeld. En de levensverwachting blijft stijgen. In 2050 worden we vijf jaar ouder.

Lang doorwerken maakt financiële planning eenvoudiger. Juist het overbruggen van arbeidsloze jaren is erg duur. Een echtpaar dat de AOW (€ 19.000) op eigen kracht levenslang wil aanvullen tot een modaal inkomen (€ 33.000) moet nu bij een verzekeraar of bank zo'n € 250.000 inleggen. Voor wie over dergelijke bedragen aan spaargeld beschikt, is een modaal inkomen meestal een forse achteruitgang. De gulden standaard, een pensioen van 70% van het laatstverdiende loon, is voor vrijwel alle Nederlanders onbereikbaar. Gelukkig is die 70% nogal arbitrair.

'Ik hanteer nooit vaste percentages voor het pensioen', zegt financieel planner Jacqueline van der Vorm. 'Ik kijk naar het uitgavenpatroon. Sommige gepensioneerden gaan juist meer uitgeven, omdat ze meer vrije tijd hebben.' Het komt erop neer dat in de meeste gevallen een ideale planning meer te maken heeft met het oprekken van financiële middelen, dan met het voorkomen van een te grote nalatenschap. 'Vooral mensen zonder kinderen uiten de wens dat ze aan het eind van hun leven op nul uitkomen', constateert Van der Vorm. 'Uiteraard op voorwaarde dat de langstlevende partner verzorgd achterblijft als de ander overlijdt. Mensen met kinderen vinden het niet erg als ze een behoorlijk bedrag nalaten. Meestal zit dat vast in het eigen huis.'

Kinderen veranderen echter weinig aan het dilemma van de ideale financiële planning. Ouders willen best een deel van hun vermogen nalaten, maar ze willen zelf ook prettig oud worden. En ze willen voorkomen dat de Belastingdienst een grote hap uit de erfenis neemt. Ook hier is het zoeken naar de balans. 'Ik moet klanten eerder afremmen dan aanmoedigen als het om schenken gaat', zegt notaris en estate planner Aniel Autar. 'De meeste mensen hebben geen reëel beeld van het bedrag dat

ze zelf nog nodig hebben. Uit angst voor de fiscus willen ze te veel wegschenken. Dan gaat het natuurlijk wel over vermogende mensen die iets kunnen missen.'

Wie wil voorkomen dat er bij zijn overlijden veel erfbelasting moet worden betaald en tegelijk niet het risico wil lopen zelf tekort te komen, kan gebruikmaken van allerlei fiscale gedreven trucs. Geld kan op papier en onder voorbehoud aan de kinderen worden geschonken en eventueel worden teruggevraagd. Het eigen huis kan aan de kinderen worden verkocht, terwijl de ouders er blijven wonen. 'Technisch is bijna alles mogelijk', zegt Autar. 'Maar niet alles wat kan, is een goede oplossing. Neem de herroepingsclausule, waarmee ouders schenkingen kunnen terugdraaien. Op papier is het goed geregeld, maar vaak is er sprake van schijnzekerheid. Ik waarschuw voor de sociale en psychologische factoren van dit soort oplossingen. Je zadelt je kinderen op met vermogen waar ze eigenlijk nog niet over kunnen beschikken. En het blijkt in de praktijk dat ouders het erg moeilijk vinden geld terug te claimen als dat nodig is, bijvoorbeeld vanwege oplopende zorgkosten. Ik ken mensen die op hoge leeftijd in financiële problemen zijn gekomen doordat ze de rente die ze aan hun kinderen verschuldigd waren niet meer konden opbrengen.'

Het grootste obstakel voor de perfecte planning is het eigen huis. Voor vrijwel iedereen het belangrijkste vermogensbestanddeel, maar bijna onmogelijk om te verzilveren zonder te verhuizen. Opeethypotheek, waarbij een koophuis opnieuw wordt beleend, komen in Nederland nauwelijks voor. Banken zijn huiverig om hypotheek af te sluiten aan mensen met een re-

Schenken
'De meeste mensen hebben geen reëel beeld van het bedrag dat ze zelf nog nodig hebben. Uit angst voor de fiscus willen ze te veel wegschenken'

latief laag inkomen, zoals ouderen. Wie zo lang mogelijk in zijn eigen huis wil blijven wonen, moet accepteren dat hij een groot deel van zijn vermogen nooit kan inzetten.

'Kleiner gaan wonen is de beste manier om het vermogen uit de stenen te halen', adviseert financieel adviseur Hendrik Schakel. 'Als je dat tijdig doet, is het waarschijnlijk goedkoper om weer te kopen dan te huren. Dan nog blijft een deel van het vermogen niet besteedbaar.' Schakel noemt het de 'ultieme planningsvraag' om precies genoeg te hebben voor een plezierig leven vanaf het moment van stoppen met werken tot aan overlijden. 'Hét antwoord is niet te geven. Een levenslange geïndexeerde lijfrente komt nog het dichtst bij. Maar door de huidige lage rente moet je dan heel veel geld inleggen. Dat is vrijwel onbetaalbaar.'

Schakel raadt klanten aan na hun pensioen de vaste lasten zo veel mogelijk terug te dringen, zodat er minder inkomen nodig is, zonder dat dat ten koste gaat van de kwaliteit van leven. Een kleiner huis zonder hypotheek heeft het meeste effect. Zo veel mogelijk zelfvoorziening in bijvoorbeeld eten (moestuin) en energie (zonnepanelen) helpt ook. Mensen met wat meer vermogen kunnen een (tweede) huis verhuren om een waardevaste inkomstenstroom te hebben. 'Je moet hoe dan ook een reserve hebben. Liever met een ton te veel eindigen, dan op het laatst te weinig hebben. Je zult waarschijnlijk altijd wat overhouden bij overlijden. Dat kun je aan familie nalaten of aan een goed doel.'

Zelf vindt Schakel verhuizen naar het buitenland een interessante optie. 'Mischien omdat ik een buitenlandse vrouw heb. Mij trekt het wel, een warm land waar de AOW meer waard is.'

AOW, dat was voor Thomas Wilson perfect geweest. Dan was zijn verblijf op Capri minder dramatisch afgelopen. Wilson pleegde geen zelfmoord. Daar had deze hoofdpersoon uit *De lotuset* van William Somerset Maugham de moed niet voor. Toen zijn geld op was, leende hij geld bij oude vrienden. Hij werd de paria van Capri en eindigde in het schuurtje van zijn voormalige huishoudster. Wilson stierf zes jaar na afloop van zijn perfecte financiële plan.

Tips voor de ideale financiële planning (tot aan de dood)

- 1 Verzilver het eigen huis
- 2 Werk zo lang mogelijk door
- 3 Koop een vast pensioeninkomen
- 4 Breng vaste lasten omlaag
- 5 Houd een buffer aan voor tegenvallers
- 6 Houd controle over geschonken kapitaal
- 7 Pas op met fiscale trucs

Let op

- ! Pensioeninkomen kopen kost kapitalen bij een lage rente
- ! Ouder worden betekent niet automatisch minder uitgeven
- ! De politiek aast op hoge inkomens en hoge vermogens bij ouderen
- ! De levensverwachting blijft stijgen

